

Hur kan jag underlätta lastning och förflyttning av grisar genom att ta hänsyn till deras beteende?

Förflyttning och lastning på djurtransport innebär stress för grisar. Stress ger rädda grisar som är svåra att hantera och kan leda till försämrad köttkvalitet vid slakt. Med en genomtänkt utformning av drivgångar och utlastningsrum kan flyttning och lastning förenklas och effektiviseras. För att veta hur de ska göras behöver vi ta hänsyn till hur grisar betar sig och fungerar.

Grisar är sociala djur, som lever i flock i naturen. Om de tvingas att gå själva kan de bli stressade och rädda. Rädda grisar "fryser fast" eller försöker fly och är därför svåra att hantera. Ytterligare ett stressmoment är att grisarna vid slakt blandas med andra slaktmogna grisar, som de inte känner. Grisarna börjar slåss för att upprätta en rangordning, vilket medför en skaderisk.

- Gör drivgångar och dörrar 1,5 meter breda, så att grisarna kan förflyttas i grupp
- Ta ut små grupper av grisar i taget, eftersom färre djur (max 10) är lättare att hantera
- Undvik att blanda grisar som inte känner varandra, i den mån det är möjligt

Miljön utanför boxen är ny och okänd för grisarna. Grisar är nyfikna djur och föremål i stallgången fångar deras uppmärksamhet och får dem att dröja sig kvar. Den nya miljön kan också skrämma grisarna. Grisarna tycker inte om att gå där det finns skuggor eller ljusa fläckar. Likaså vattenpölar eller skiftande golvunderlag får dem att stanna upp. Grisar rör sig framåt lättare om de kan se fortsättningen på drivningsgången, eftersom de annars upplever att de är på väg in i en återvändsgränd. De rör sig också hellre mot upplysta områden än mot mörka, men starkt bländande ljus får dem att stanna upp i dörren.

- Gör en så ointressant drivningsgång som möjligt
- Se till att golvet är halkfritt och lätt att gå på
- Om grisarna blir rädda, låt dem vänja sig vid den nya miljön innan de hanteras
- Om grisarna behöver drivas på; använd en skallrande paddel eller en drivskiva
- Undvik tvära hörn i drivningsgången
- Se över belysningen i gångar, utlastningsrum och på transportbilens.
- Skydda grisarna från starkt bländande ljus vid utlastningsrummet

Vid lastning kan klättring uppför transportbilens ramp vara stressande för grisarna, och en lutningsvinkel på maximalt 10 grader rekommenderas. Ibland har rampen

på transportbilar tvärliggande ribbor för att minska halkrisken. Om det finns färgskillnader mellan ribborna och rampens kan grisarna uppleva detta som en färäst, som de inte vill passera.

- Hämta inte större grupp till utlastningen än de som får plats i utlastningsrummet. Rekommenderad dimension för slaktgrisar är 0,55 m² per gris
- Förhindra grisarna att vända tillbaks till stallet med en dörr i utlastningsrummet
- Placera utlastningskajen en bit ovanför marken för att minimera rampens lutning
- Kamouflera färgkontraster mellan ribbor och ramp med spån eller halm
- Se till att rampen inte bullrar eller sviktat när grisarna går på den

Det är viktigt att inte glömma bort djurskötarens roll. En lugn och kunnig djurskötare är viktigt för en enkel och stressfri lastning. Kom därför ihåg att en genomtänkt utformning av stallet också ger djurskötaren en lättare arbetsmiljö.

Kort om grisars sinnen

- Grisar uppfattar troligen ljud på samma sätt som människan.
- Eftersom grisar har ögonen sittande på sidan har de ett synfält på 310 grader.
- Grisar kan känna smärta lika väl som människan.
- Grisars luktsinne är väl utvecklat och de kan uppfatta doftämnen från stressade djur och människor.
- Grisar känner igen varandra på lukten och kan identifiera andra grisar även om de har förtäckta ögon.
- Grisar har ett väl utvecklat smaksinne.

Föbered för lastning i god tid innan djurtransporten kommer till gården. Foto: Victoria Ohlsson

Av: Lina Hidås
2010-05-19